

MŪSŲ LIETUVA

NR. 17 (1500) - SEMANÁRIO - 1977 M. BALANDIS - ABRIL 28 D. 2,00 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

DIENOS, KURIŲ NEGALIMA UŽMIRŠTI

Svarbu patiems prisiminti reikšmingus savo tautos istorinius įvykius.

Dar įdomiau, kai kiti, svetimtaučiai, juos mums primena. O tokių atvejų nestinga, ypač šiais paskutiniais laikais. Daug kitataučių iškelia mūsų istorijos faktus, į kuriuos mes patys, deja, permažai dėmesio kreipiam.

Net daug ir nekatalikų savo spaudoje, radijo transliacijose bei asmeniniuose kontaktuose nuolat primena Lietuvą. Štai, Sibiro kankinio amerikiečio pastoriaus Richard Wurmbrand biuletenis „Kankinių balsas“, išeinąs daugiau kaip 30-ty kalbų, Anglijoj išeinantys žurnalai „Religija komunistų kraštuose“, ir „Teisė tikėti“, Prancūzijoje leidžiamas žurnalas „Katakombos“, bei kitur kiti panašūs informacijų organai nuolat primena Lietuvą ir jos kančias. Prancūzas past. Michel Bourdeaux išleido net knygą apie persekiojimus Lietuvoje užvadintą „Lietuva, kryžių šalis“...

Ir ne tik kad neužmiršta Lietuvos spaudoje, bet ir meldžiasi už ją. Štai, tas pats Sibiro kankinys, past. R. Wurmbrand, rašo (itališkos) ELTOS redaktoriui: „... Žinokit, kad mes neužmirštam melstis už Lietuvos krikščionis ir už jūsų tautos laisvę... Aš, nors protestantas, kasdien kalbu lietuvių Sibire sukurtas maldas. Aš nebuvau praręs kalbėti maldą į šv. Kazimierą ir, bendrai, specifiniai katalikų maldų; tačiau, nežiūrint to, aš kalbu tas maldas, kad galėčiau jaustis vieningas dvasioje su tom mergaitėm, kurios tiek iškentėjo už Kristų, kaip ir su kitais lietuviams kankiniais...“

Amerikietis protestantas ir pasaulinio sąjūdžio organizatorius kasdien meldžiasi į šv. Kazimierą ir kalba maldas iš lietuvių Sibire sukurtos maldaknygės. Jis kasdien meldžiasi už Lietuvą. O patys lietuviai... kažin, ar jie turi laiko nors kartais prisiminti Lietuvą maldoje? .

Štai kitas paskatinimas – irgi iš svetimšalio. Tai neužmirštamo a.a. Vengrijos kardinolo Joseph Mindszenty žodis lietuviams.

„Žinau apie Lietuvos ir lietuvių paaukojimą Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, įvykdytą 1951 m. gegužės 13 dieną. Ir žinau, kad ši diena kasmet švenčiama kaip maldos ir atgailos diena už Lietuvos išlaisvinimą ir už pasaulio taiką...“

Jūs esat viena iš seniausių tautų Europoje, tvirtai išsišakniję tikėjime ir vienybėje su Kristumi. Kartu su mano tauta, jūs pergyvenot garbingus istorinius laikotarpius, o taip pat – kas dar svarbiau – persekiojimo ir kančios laikus. Šiandien jūsų tauta stovi gal prieš didžiausią grėsmę, kurią tik yra turėjusi savo istorijoje. Tačiau neparaskit drąsos! Neteisybė, smurtas ir nusikaltimas niekad nepavirs teisybe, teise ar dora vien tik dėl to, kad ilgai išsilaikė. Pasitikėkite! Melskitės! Atsinaujinkite dvasioje! Ir jūsų tauta, o taip pat ir valstybė, atgaus laisvę ir savo orumą. Nepasiduokit keršto pagundai. O melskitės. Juo daugiau ir geriau melsitės už savo persekiotojus, tuo greičiau pakreipsit jų širdis jūsų trokštama kryptimi...“

Gegužės 13-toji – ypatinga lietuvių tautos MALDOS ir ATGAILOS DIENA. Organizuokim.

SUSIMĄSTYKIM IR PATIKRINKIM VEIKIMO KELIUS

Lietuvos charge d'affaires dr. S.A. Bačkio žodis, pasakytas Washingtono lietuviams vasario 13, minint 59-ąją Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį

Šiandieną minim 59-ąją Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį skirtingesnėse sąlygose, negu anksčiau. Ne tik mes, bet ir Vakarų pasaulis dabar žino, kad Sovietų okupuotoj Lietuvoje yra leidžiami slapti leidiniai – Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika ir Aušra, nebekalbant apie kitus atskirus leidinius bei atsišaukimus. 1976 gruodžio 1 Lietuvoje pradėjo veikti kelių asmenų grupė, kurios tikslas sekti, kaip vykdomi Helsinkio aktuose paskelbti nuostatai. Vienas tos grupės narys, Tomas Venclova, neseniai yra pasiekęs Vakarus; minėtu klausimu jis kviečiamas liudyti specialioj JAV atstovų rūmų komisijoj.

Sovietų Sąjungoj ir ypač Lietuvoje vykstanti disidentų veikla, pagal Peter Reddaway studiją (Dissent in the Soviet Union, p. 145), atrodo, yra „masinis judėjimas“.

Žinodami apie Lietuvoje spinduliuojančią pasipriešinimo nuotaiką, nežiūrint didžiausių pavojų ir bausmių, turim susirūpinti, kaip geriau veiktina už Lietuvos nepriklausomybės at-

gavimą, nepaisant, kiek ir kaip ilgai reikėtų aukotis.

Ta Lietuvoje vykstanti kova už žmogaus teises, tautines tradicijas, tikėjimo bei kitokias laisves mus įpareigoja susimąstyti ir patikrinti savo veikimo kelius.

Galvodami, kaip ir kiek Lietuvos bylai galim geriausiai patarnauti, lietuvių kenčiančiai tautai padėti, prisiminkim dr. Joną Basanavičių, tautos patriarchą, Vasario 16 akto pirmąjį signatarą, nuo kurio mirties šiemet vasario 16 sukanka 50 metų. Jis visą savo gyvenimo laisvesnį laiką skyrė lietuviškiems reikalams. Ypač prisiminkim jo šūkį, kad „sądora ir meilė viešpatautų tarp visų Lietuvos gyventojų ir idealu visų luomų taptų – lietuviybė“. Tas jo šūkis tesustiprina mūsų susiklausymą ir vieningą, ryžtingą darbą tėvynės labui.

Su pagarba mes minim ir minėsim savo brolius, kritusius kovos lauke, kankinius Sovietų kalėjimuose ir jų vergų stovyklose. Su pagarba gėrimės ir gėresimės disidentų drąsia veikla. Mum negresia tokie pavojai, kokius pergyvena jie. Šiandieną svarbiausiu mūsų uždaviniu ir pareiga yra informuoti Vakarų pasaulio spaudą, visuomenes, parlamentų narius, vyriausybes apie žmogaus teisių pažeidimus okupuotoj Lietuvoje ir lietuvių tautos aspiracijas.

MŪSŲ LIETUVA 1500!

Su šiuo numeriu MŪSŲ LIETUVA 1500-tąjį kartą išeina į lietuvišką Brazilijos pasaulį.

Tai vistik nemažas gyvastingumo ženklas lietuviškos išeivijos bei tremties gyvenime.

1500 numerijų.

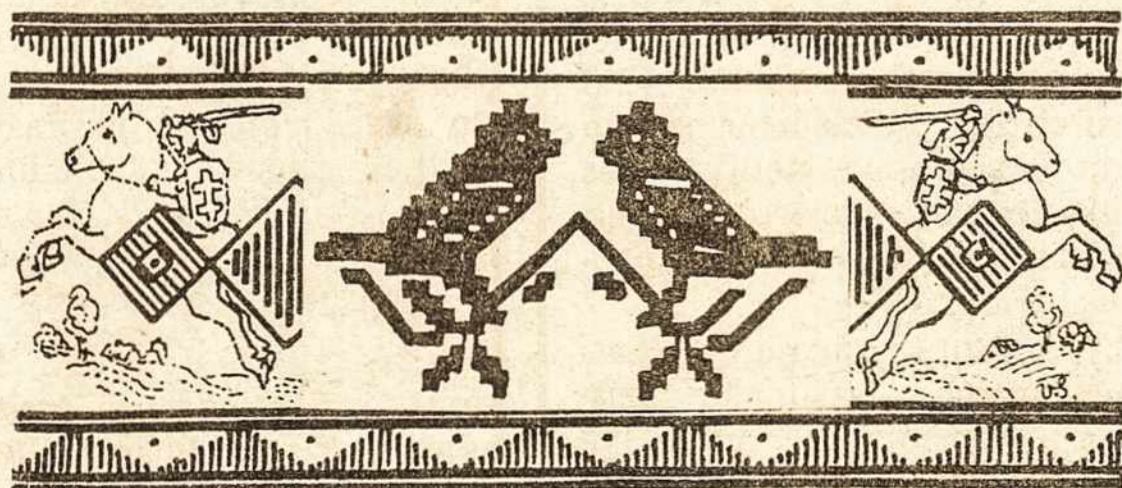
Skaitant aplamai dabartinės ML forma, tai būtų 15.000 puslapių lietuviškos spaudoje;

jei būtų buvęs dienraštis, būtų lankęs KASDIEN lietuvių šeimas per beveik 5 metus ..

Ateinančią vasarą ML sulauks 30 metų. Ir švęsim jos sukaktį

Betgi būtų gerai ir 1500-tąjį oasirodymą paminėti.

Data – galėtų būti ir gegužės 29 diena.

LIETUVA DIDŽIŲJŲ DERYBOSE

STEPAS VARANKA

Naujoje John Toland knygoje „Adolf Hitler“ (Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 1976 m.) rašoma ir apie Lietuvą.

Pasāk autoriaus, 1935 m. kovo 15 d. apie šimtas užsienio korespondentų buvo sukviesti į Reicho propagandos ministeriją. Niekas nežinojo kodėl jie buvo iškviesti. Salėje vyravo smalsumas. Po kiek laiko į salę įėjo pilnas didybės bei susirūpinimo Goebbelsas ir pranešė naują dekretą, skelbiantį naujokų ėmimą į kariuomenę bei padidinimą jos skaičiaus iki 300.000 vyrų.

Prancūzijos ambasadorius Francois-Poncet protestavo, sakydamas, kad tai yra Versalio sutarties nesilaikymas. Hitleris į tai atsakė, kad Prancūzija neturi ko bijoti. Jo pagrindinis priešas esą komunizmas, kurį jis išvadino visokiais žodžiais, tuo nuramindamas ambasadorių, kuris tikėjo, kad Hitleris nori sunaikinti tik Sovietų Sąjungą.

Prancūzija pareiškė mažareikšmį protestą Tautų Sąjungoje. Kovo 25 d. britų delegacija susitiko su Hitleriu gerai nusiteikusi. Paul Schmidt, Hitlerio vertėjas, pastebėjo, kad vado šypsena buvo draugiška, kai jis sveikino Sir John Simoną, Anthony Edeną ir ambasadorių Sir Eric Phipps. J. Simonas sakė, esą Anglijos vyriausybė ir žmonės nori taikos, pageidauja, kad ir Vokietija siektų to paties. Anglai nesą nusistatę prieš vokiečius. Hitleris atsakinėjo diplomatiškai, lyg sutikdamas ir sykiu grasindamas. Hitleris teisingai visus savo veiksmus, liečiančius Versalio sutartį, ir pareiškė pastarosios nepasirašęs. Prie to dar pridėjo, esą būtų geriau miręs negu ją pasirašęs. Vokietija nesanti sulaužiusi jokių sutarčių. Išimtis buvusi, kai Prūsų armija padėjo Anglijai prie Wateloo, bet tada Wellingtonas neprotestavo. Tuo pasakymu Hitleris Anglijai politiškai gerai įkando.

Rytiniame posėdyje Hitleris nustebino ne tik britus, bet ir savo vertėją savo šaltumu ir mandagumu, diskutuodamas su svečiais įvairias problemas. Tačiau po pietų, kai priėjo prie Rytų Europos ir kai iškilo Lietuvos reikalas, pasimetė. Gal pasitvirtino priežodis „pasiuto kaip vokiečiai po pietų“. „Mes nieko bendro nenorime turėti su Lietuva“, — sušuko susijaudinęs Hitleris.

Tuo metu Lietuvoje vyko Saso-Neumanno (sasininkų) teismas. Hitlerio akys degė, lyg perkūnas mėtė, ir balsas perėjo

į urzgimą. „Mes niekad, — suriko Hitleris, — nepadarysime jokios sutarties su valstybe, kuri mindžioja vokiečių mažumą Klaipėdoje...“

Po to Hitleris vėl normaliai vedė diskusijas ir reiškė priešingą nuomonę dėl galimo susitarimo tarp komunizmo ir nacionalsocializmo. Jokio bendradarbiavimo su komunizmu negali būti, — sakė Hitleris.

Tą vakarą, per banketą, Hitleris su Edenu kalbėjosi ir dalinosi savo karo metu patirtais nuotykiams. Abu pradėjo braižyti ant pietų sąrašo tuometinio fronto linijas. Pasirodo, Hitleris ir Edenas buvo prie Oise upės, vienas vienoje, kitas kitoje pusėje. Winston Churchillis taip pat netoli ten kovojo. Tą jų pasikalbėjimą nugirdo Prancūzijos ambasadorius Francois-Poncet ir paklausė Edeną, ar iš tikrųjų taip buvo. Kai gavo teigiamą atsakymą, tarė: menkas iš tavęs šaulys, kad nepataikei į jį...

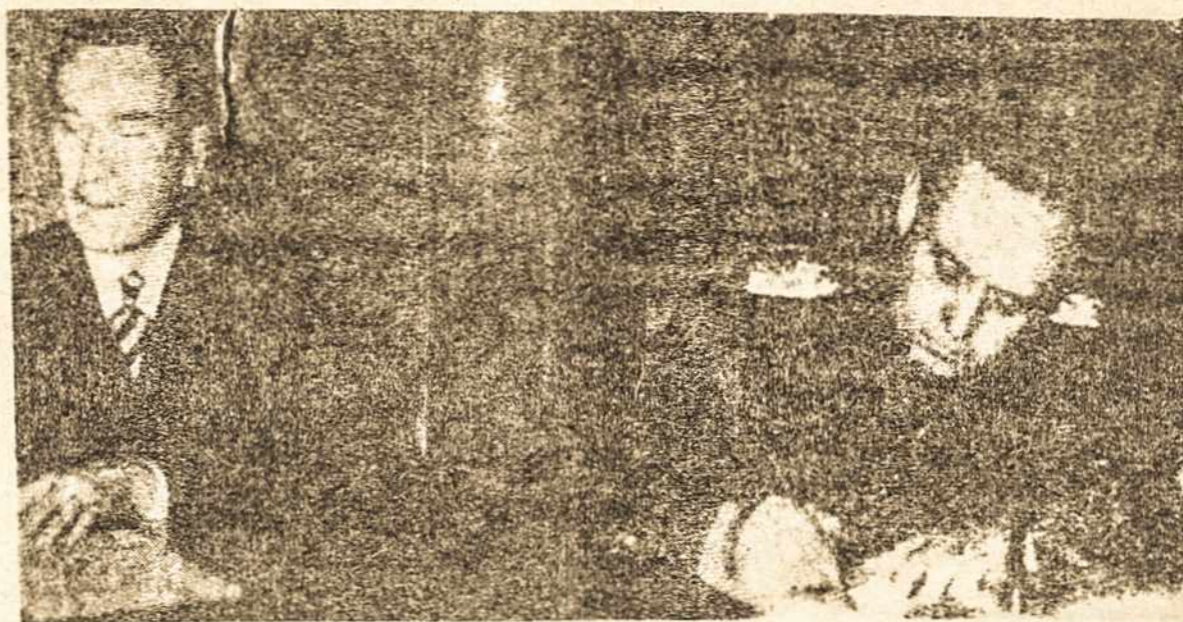
Kai buvo diskutuojamas ginklavimosi klausimas, Hitleris staiga iš kažkur ištraukė telegramą ir pradėjo skaityti pakeltu tonu. Jo laikysena, išvaizda ir balsas visiškai pasikeitė. Telegramoje buvo rašoma: teisiemieji Lietuvoje vokiečiai buvo rasti kalti valstybės išdavimu. Ką darytų britai, klausė Hitleris, jeigu Versalio sutartis atplėštų dalį jos teritorijos ir duotų tokiam kraštui kaip Lietuva? Kas būtų, jeigu anglai būtų kankinami ir sodinami į kalėjimą tik už tai, kad jie elgiasi kaip anglai?

Po Lenkijos padalinimo 1939. IX. 17, kai Vokietijos užsienio ministeris Ribbentropas rugsėjo 27 d. buvo Maskvoje tartis dėl naujos sutarties, gavo iš Berlyno žinią, kad rusai paims Estiją ir Latviją. Ribbentropas jautė, kad Stalinas pasiūlys jam vilionę, už kurią reikės atsilyginti augšta kaina.

10 v.v. prasidėjus oficialiam posėdžiui Kremliuje, Stalinas pasiūlė Vokietijai dalį Lenkijos ir rytus nuo Vyslos. Tai labai tirštai apgyventas žemės plotas. Jame buvo daug žydų. Tai tiko būsimiems Hitlerio planams. Už tai Stalinas norėjo gauti trečiąją Baltijos valstybę — Lietuvą.

Po trijų valandų derybų Ribbentropas pasiuntė Hitleriui Stalino pasiūlymą. Hitleris įgiliojo savo ministerį pasirašyti sutartį ir „padovanoti“ Stalinui Lietuvą. Tai buvo augšta kaina. Hitleris tikėjosi, kad tą „dovaną“ vėliau jėga atsiims.

Kai rugsėjo 29 d., 5 v.r., Molotovas ir Ribbentropas pasirašė sutartį, Stalinas pasilenkęs žiūrėjo ir šypsojosi. Ribben-

Nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų min. J. Urbšys (kairėje) ir Vokietijos užsienio reikalų min. J. von Ribbentropas pasirašo prievartinę Klaipėdos atidavimo sutartį.

tropas pareiškė, esą rusai ir vokiečiai niekad neturėtų kariauti. Jam tai pasakius, užviešpatavo nemaloni tylą.

Oficialiai atrodė, kad tarp dviejų nenatūralių sąjungininkų santykiai vystėsi sklandžiai, be užkulisių. Kai jau buvo baigtas ruošti planas „Barbarossa“ 1941. I. 10 (tai kodas pradėti karą prieš Sovietų Sąjungą, S.V.), Hitleris paskelbė pasirašytas sutartis. Prie tų sutarčių buvo sudarytas slaptas protokolas, kuriame Vokietija atsisakė savo ankstyvesnio reikalavimo į dalį Lietuvos teritorijos už 7.500.000 auksinių dolerių.

* * *

Prie to galima pridurti, kad Lietuva yra viena iš Europos valstybių, kuri nuo amžių neturėjo ramybės. Didieji kaimy-

nai ją puldinėjo, naikino, skriaudė, pardavinėjo, dalino, vieni kitiems dovanojo — kišosi į vidaus reikalus. Pagaliau carinė Rusija, Austrija ir Prūsija 1772, 1783 ir 1795 m. pasidalino Lietuvos-Lenkijos valstybes. Lietuvą pasiėmė Rusija ilgon vergijon.

Per kiekvieną karą Europoje Lietuvai visada tenka sunkiai nukentėti. Tragiškai šiandieną atrodo, kai mažos Afrikos tautelės ar gentys gauna nepriklausomų valstybių teises, o senos kultūringos Europos tautos atiduodamos vergijon. Nors yra paskelbti Atlanto Chartos dėsniai, tačiau didžiosios demokracijos tyli ir nekrenta lemio ir mažųjų Europos valstybių norus būti nepriklausomoms.

Tėviškės žiburiai

Maskvoj suimtas Juri Orlov

Maskva. — Milicija suėmė Juri Orlovą, Helsinkio susitarimams sekti grupės vadovą. Jis buvo jau anksčiau šaukiamas į saugumą, tardytas, bet paleistas. Paskui slapstėsi. Suimtas draugo būte.

Orlovas yra ketvirtas suimtas. Praėjusią savaitę suėmė Aleksandrą Ginzburgą, ukrainietį Nikolaj Rudenko ir dar vieną, kurio vardas nežinomas.

Washingtonas. — 53 kongresmanai parašė raštą prezidentui Carteriui ir išdėstė savo nepasitenkinimą, protestą Maskvai dėl Orlovo suėmimo ir AP korespondento George Krimsky ištrėmimo.

Sen. Clifford Case (R., N. J.) pasakė: „Sovietai turėtų suprasti, jog kaip jie elgiasi su savo piliečiais, mes žinosime kaip elgtis ir su ne savo sve-timomis tautomis“

Naujas karinis satelitas

Cape Canaveral, Fla. — Karo aviacija į tolimesias erdves iškėlė satelitą, kuris turės tikslą sekti sovietų ir kinų satelitus kitiems satelitams naikinti.

LIETUVOJE

LIUDAS SIMUTIS IŠ KALĖJIMO PALEISTAS

Vasario 17 gauta iš Lietuvos žinia, kad ten paleistas iš kalėjimo Liudas Simutis. Kalėjime jis išbuvo 21 metus ir 8 mėnesius. Jis dėkoja visiems, kas prisidėjo prie jo išvadavimo iš sunkaus kalėjimo.

Kas tas Simutis?

Ši trumpa žinia tuoj iškėlė klausimą: kas tas Simutis? Kodėl dabar jis dėkoja užsienio lietuviams ir apskritai laisvai pasaulio spaudai?

Tie iškilę klausimai privertė grįžti į praeitį, vartyti Darbininko komplektus. Ten ir buvo rastas tas kalinys Liudas Simutis, rastas su visa savo istorija. Būdamas sunkiausiam kalėjime, jis 1970 liepos 20 pasiuntė laišką — prašymą šovietų aukščiausiam prezidiumui, kad jį iš kalėjimo paleistų. Tą prašymą jis pasiuntė ne per kalėjimo administraciją, bet kitais kanalais. Prašymas pateko į sovietų aukščiausią prezidiumą, bet drauge visa jo bylos medžiaga pateko į

pogrindinį leidinį "Paskutinių įvykių kronikos". Tos kronikos plačiai aprašė jo bylą ir atspausdino jo laišką aukščiausiam prezidiumui. Kronikos pateko į vakarus, ir tada daug kas apie tuos įvykius rašė ir komentavo. Rašė ir lietuvių spauda.

1970 balandžio 7 Liudo Simučio pilnas laiškas buvo atspausdintas ir Darbininke. Užėmė antrą ir trečią puslapius. Iš to laiško sužinome visą jo istoriją.

Tėvas — Rainių kankinys

Liudas Simutis yra gimęs 1935. Jo tėvas Adomas Simutis, kilęs iš Vėgerių valsčiaus, Mažeikių apskrities, nuolat gyveno savo namely Kaunatavoj, Luokės valsčiuje, Telšių apskrityje. Dirbo padieniu darbininku, buvo vedęs, turėjo du sūnus. Nepriklausomos Lietuvos laikais politinėm organizacijom nepriklausė.

Kai buvo Lietuva sovietų okupuota, dvi savaitės prieš karą, 1941 birželio 8 enkavedistai jį

suėmė ir patalpino į Telšių kalėjimą.

Sovietų Sąjungos ir Vokietijos karas prasidėjo 1941 birželio 22. Rusai traukėsi, taip enkavedistai naikino visa, ką tik galėjo. 1941 birželio 24 jie išžudė visą Telšių kalėjimą, išvežę 72 kalinius į Rainių miškelį. Nukankino negirdėto žiaurumo būdais. Ten žuvo ir Liudo tėvas — Adomas Simutis.

Į partizanų eiles

Liudui tada buvo 5 metai. Jis girdėjo nepaprastas moterų aimanas, girdėjo prakeikimo žodžius bolševikam ir matė savo tėvo lavoną, kuris buvo apdegingtas karštu vandeniu, ištrauktas liežuvis, sudraskytas, suniekintas.

Antros okupacijos metu jis irgi matė didelius žiaurumus, gyventojų vežimus, terorą. Taip jis jaunutis pasidarė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio narys. Aktyviai trejus metus kovojo su ginklu prieš okupantą.

Vienas iš valdžios patvirtintų kandidatų neatvyko, o jo vietą užimti kitam valdžia neleido.

Šiais metais stojantieji į seminariją buvo ypatingai uoliai verbuojami dirbti neetatiniams saugumiečiams. Tenka apgailėstauti, kad šiais metais į Kunigų seminariją pateko kai kurie kandidatai, kurie ten neturėjo patekti, o nemaža tikrai rimtų kandidatų dėl tiesioginio Valstybinio saugumo įsikišimo negalėjo įstoti. Kai kuriems buvo pareikšta, kad net ateityje nebandytų stoti į seminariją, nes nebūsią priimti.

Taigi tarybinė valdžia šiais metais padarė nuolaidą, sutikdama padidinti stojančiųjų į seminariją skaičių, bet už tat padarė visa, kad būtų blogesnė kandidatų kokybė.

TOMAS VENCLOVA NEW YORKE

Tomas Venclova, sausio gale pasitraukęs iš Lietuvos, vasario 15 atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes. Pirmiausia jis sustojo Washingtonė. Praeitą savaitę jis pasirodė ir New Yorke, vasario 18 lankėsi priėmime pas Lietuvos gen. konsulą, o vasario 20 dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės minėjime. Ir priėmime ir minėjime jis kalbėjo viešai susi-

Susirgęs stuburo džiova, jis sugebėjo iš sąjūdžio pasitraukti ir buvo ligoninėje, kur jį įdėjo į gipsą. Ten 1955 jį suėmė ir tais pačiais metais Pabaltijo karinis sovietų tribunolas jį nuteisė sušaudyti. Aukščiausias sovietų prezidiumas 1956 bausmę pakeitė 25 metais griežto režimo pataisos darbo kalėjimu.

Tame kalėjime sąlygos buvo sunkios. Jis buvo nuolat alkanas, bet buvo pavyzdingas kalinys — nesipriešino esamai tvarkai, tik nemokėjo veidmainiauti. Jis sakė tiesą, ką jis galvojo ir jautė. Po 15 metų kalėjimo jis ir parašė aną prašymą, kad jį paleistų, nes jis kalėjime esąs ne-naudingas. Išleistas į laisvę jis būsiąs naudingesnis ir nebūsiąs niekam našta. Kalėjime esanti ir jo sveikata pablogėjusi.

Aukščiausias sovietų prokuras jam pranešė, kad nesą pagrindo jo bylą peržiūrėti.

Ir vėl jis buvo kalinys. Kai jis buvo aprašytas pasaulio laisvojo spaudoj, į jį jau buvo pažiūrėta kitaip. Jo bausmę sutrumpino trejais metais ir keturiais mėnesiais, po 21 metų ir 8 mėnesių kalėjimo jį paleido. Jis dabar 42 metų, iš jų pusę amžiaus praleido baisiausiam sovietiniame kalėjime.

rinkusiem. Iš New Yorko vėl grįžta į Washingtoną, kur jis liudys, kaip Sovietų Sąjungoj yra persekiojamos žmogaus teisės.

Ateistinių studijų institutas

Roma. — Prie Popiežiškojo Urbono universiteto Romoje veikiantis Ateistinių studijų institutas vakar, vasario 14, pradėjo naujuosius mokslo metus. Mokslo metų atidarymo paskaitą tema "Mokslinio ateizmo žlugimas" skaitė Vatikano sekretoriato santykiams su nekrikščionimis palaikyti pirmininkas Vienos arkivyskupas kardinolas Koenig. Ateizmo studijų instituto kursai tęsiasi šešis mėnesius. Kursai vyksta trijose pagrindinėse mokslo sekcijose: teoretinis ateizmas, istorinis ateizmas ir fenomenologinis ateizmas. Po trejų metų kursas lankantiems studentams, išlaikius biagiamuosius egzaminus, išduodami atitinkami diplomai.

REŽIMUI UŽKLIŪVA IR VYSKUPAI, IR KLIERIKAI

Iš L.K.B. Kronikos Nr. 24

Vilnius

1976 vasarą grįžtančius iš Romos vyskopus L. Povilonį ir R. Krikščiūną Maskvoj iškrėtė muitinės pareigūnai. Atėmė visas devocionalijas. Krėsdami išardė net vysk. L. Povilonio kaklaraištį. Muitinės darbuotojos juokdamos kabino sau ant kaklo rožančius, tuo giliai įžeisdamos aukštus Bažnyčios asmenis.

Lietuvoj įvairiai komentuojama ši krata. Vieni mano, kad vyskupai neatlikę jiems skirto valdžios uždavinio. Kiti — kad krata susijusi su kai kurių Eucharistiniame kongrese dalyvavusių kunigų intrigomis. Treti įtaria, kad tai buvęs apsukrus saugumo ėjimas, norint pakelti Vatikano akyse vyskupų autoritetą.

Kaunas

1959-1961 kun. L. Jagminas Tarpdiecezinėj Kauno kunigų seminarijoj dėstė Šv. Raštą. Religijų reikalų tarybos įgaliotinio reikalavimu jis buvo pašalintas iš kunigų seminarijos dėstytojo pareigų. Rugienis kaltino, kad kun. L. Jagminas per paskaitas skleidęs antitarybines nuo-

taikas. Iš tikrųjų Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui nepatiko rimtas ir nuoširdžiai savo pareigas einąs dėstytojas. Laikas nuo laiko Religijų reikalų taryba "apvalo" seminariją nuo panašių dėstytojų, norėdama, kad į gyvenimą išėitų neprincipingi ir mažai bažnytinės dvasios turį kunigai.

Kaunas

1976 rugsėjo mėnesį į Berlyno taikos konferenciją buvo nuvykęs Kunigų seminarijos rektorius, lydymas Šakių dekanas kun. J. Žemaičio. Tarybinė valdžia stengiasi dr. V. Butkui į palydovus įpiršti rimtus kunigus, kad pakeltų jo autoritetą. Kun. J. Žemaitis važiavo į Berlyną ne savo noru, tačiau tikintieji inteligentai ir daug kunigų šiai kelionei nepritarė. Berlyno taikos konferencijos Lietuvoj vertinamos kaip didelis melo burbulas, kurį rimtiem kunigam pūsti nederėtų.

Kaunas

1976 metais į Kauno kunigų seminariją tarybinė valdžia leido įstoti devyniolikai jaunuolių. Kandidatų buvo apie trisdešimt.

GEGUŽĖS MĖNESIS — MARIJOS GARBEI

VARPELIS

J. Vaišnora, M.I.C.

Pagarba Marijai, Dievo Sūnaus Motinai, slenkant amžiams vis labiau didėjo. Jos garbei buvo sukurtos gražiausios maldos, giesmės, įvestos šventės, pastatytos jos vardo bažnyčios, įkurtos brolijos, pavesta ne vien tik viena savaitės diena — šeštadienis, bet ir visas ištisas gegužės mėnesis. Bažnyčia šį gražiausią pavasario mėnesį parinko ypatingam Marijos garbinimui ne atsitiktinai. Tas metų laikas, kai gamta atbunda, pasipuošia gražiausiais žiedais, labiausiai tinka pagerbti tai, kurią Bažnyčios liturgija vadina Jeriko rože, Libano kedru, kvapiu cinamono ir balsamo medeliu. Kadangi gamta išsiskleidžia visu savo grožiu ypač gegužės mėnesį, tai jis ir yra paskirtas mistinei rožei pagarbinti. Kasdieninės šio mėnesio pamaldos Marijos garbei yra vadinamos gegužinėmis pamaldomis. Gegužės mėnesį Bažnyčia ragina tikinčiuosius rinktis į Marijos šventoves, prie jos altorių, paveikslų ir nešti jai ne tik iš laukų surinktas, bet dvasines gėlių puokštes — maldas, prigimties ir malonės žiedus Nekalčiausiajai ir Skaisčiausiajai Mergelei Marijai, Dievo Motinai.

Gegužės mėnesio pamaldumas į Mariją nėra grynai liturginis. Jis priklauso prie taip vadinamų pridedamųjų pamaldų, atliekamų kiekviename krašte pagal to krašto papročius ir visada savo gimtąja kalba. Tačiau šis pamaldumas, kadangi yra visuotinis, įvestas visoje Bažnyčioje, savo pobūdžiu priartėja prie bendrųjų Bažnyčios pamaldų.

Čia trumpai susipažįstame su gegužinių Marijos garbei pamaldų kilme ir istorija.

Ištiso mėnesio Marijos garbei paaukojimo, kaip ir kitų Marijos garbinimo formų, reikia ieškoti Rytuose. Jau V amžiuje Mažosios Azijos koptai ištisą mėnesį, vadinamą Kiahc (gruodį), kuris gamtos atžvilgiu atitinka mūsų gegužės mėnesį, buvo skyrę ypatingai Marijos garbei. Tradicija sako, kad šią pamaldžią praktiką yra įvedęs šventas Kirilas Aleksandrietis,

tasai uolusis Marijos Dievo Motinos garbės gynėjas prieš Nestorijų. Iš vėlesnių amžių žinoma, kad Bizantijos imperijos graikai Mariją ypatingai garbindavo rugpiūčio mėnesį, nes jame buvo svarbiausioji ano meto Marijos dangun paėmimo šventė.

Vakaruose Bažnyčia pavesdama Marijos garbei gegužės mėnesį, pastatė šį pamaldumą prieš pagonių pavasario šventę Florą, kuri Romos imperijoje buvo švenčiama balandžio mėnesio gale ir gegužės mėnesio pradžioje. Jos metu cirkuose buvo rengiami žaidimai, o liaudis, pasipuošusi galvas gėlių vainikais keldavo orgijas, vadinamas Florealia. Nors pagoniškos florealijų šventės, krikščionybei įsigalėjus, buvo panaikintos, tačiau jų pėdsakai dar buvo užsilikę liaudies papročiuose iki XVI amžiaus, kaip matyti iš Milano arkivyskupo šventojo Karolio Boromiejaus, kuris smarkiai kovojo su tomis pagoniškomis liekanomis.

Marijos garbinimo gegužės mėnesį idėją pirmasis išryškino Ispanijos karalius Alfonso X savo poemoje „Cantegas de Maria“, kurioje Marija lyginama su gegužės mėnesio grožiu. Bet gegužės mėnesio pamaldumo į Mariją atbalsį

randame ir viduriniuose amžiuose, ypač vokiečių mistikų, kaip Henriko Seses ir kitų raštuose. Kitas vokiečių Wolfgang Seidl 1549 Muenchene išleido knygą „Maurus Spiritualis“, kurioje griežtai pasisako prieš bet kokią to mėnesio profanaciją, nes jis esąs skirtas Marijos garbei.

Laikui bėgant atsirado pamaldžių asmenų, kurie gegužės mėnesio Marijos garbinimui yra parašę knygelių — vadovėlių su nurodymais, kaip reikia šis pamaldumas atlikti. Ypač tuo pasižymėjo italai jėzuitai. Vienas jų Muzzarelli 1785 m. išleido knygėlę vardu „Gegužės mėnuo“ ir ją laišku išsiuntinėjo visiems Italijos vyskupams prašydamas įvesti gegužines pamaldas jų vyskupijose. Pirmiausiai Romoje gegužinės pamaldos pradėtos jėzuitų kolegijos studentų bažnyčioje. Iš ten greitai jos paplito po visas Romos bažnyčias, o iš čia ir po kitus Europos kraštus. Pop. Pijus VII 1815 m. gegužinių pamaldų praktiką aprobavo visai Bažnyčiai ir jose dalyvaujantiems suteikė gausių atleidimų.

Lietuvoje gegužinės pamaldos pirmiausiai įvestos buvusioje Seinų vyskupijoje, kai tos vyskupijos valdytojas Butkevičius, būdamas Romoje matė, kaip ten atliekamos gegužinės pamaldos, ir grįžęs tuojau jas įvedė Seinų vyskupijos bažnyčiose. Seinus tuojau pasekė Vilnius ir Žemaitija. Tai įvyko apie 1855-60 metus.

Tuojau gegužinių pamaldų reikalui buvo sukurta gražioji giesmė „Sveika Marija, Motina Dievo...“, atsirado vad. mojinių knygelių su kiekvienos dienos skaitymais, litanija, giesmėmis. Plačiai Lietuvos katalikų vartotoje maldaknygėje „Šaltinis“ yra nurodymas, kaip gegužines pamaldas atlikti: „Kurie negalės te per darbus dienose to gražiausio mėnesio lankyti bažnyčią ir ten būti pamaldumo dalyviais, tai įveskite tas pamaldas jūsų namuose ir sodžiuose. Papuoškite gražius altorėlius parinktoje koplytėlėje (jei tokią kaime turite)

Tęs. 6 osl.

JAUNIMO ŽVILGSNIS Į VASARIO ŠEŠIOLIKTĄJĄ

Jaunimas - koks gyvas žodis. Pridėk jį prie bet kokio kito žodžio ir staiga pradėsi galvoti apie vikrumą, energiją ar linksmumą. Gal ir todėl amžinos jaunystės ieškojimas yra toks populiarus šiandien. Tačiau jaunimas yra toks platus žodis. Esi 5 metų — priklausai jaunimui, esi 25 metų irgi priklausai jaunimui. Todėl ir norėčiau šį žodį nors kiek apriboti. Naudodama jį, aš turiu minty mokyklinio ar studijuojančio amžiaus jaunimą. Tai yra tik dalis jaunimo, bet man geriausiai pažįstamo, o mano tema: Kaip jaunimas žiūri į Vasario 16-tąją? Kalbant apie Vasario 16-tą, reikia kalbėti apie laisvę, nepriklausomybę ir viltį. O tie žodžiai tokie migloti, neaiškūs. Tačiau idėjos, nors ir ne visai pilnai suprantamos, yra paaiškinamos, ir todėl aš norėčiau pristatyti jaunimo idėjas ryšium su Vasario 16-ta ir iš jos išplaukiančias temas.

Ar yra koks nors lietuvis, kurio kalendoriuje nėra pabraukta vasario mėnesio 16-toji diena? Abejoju. Prisimenu savo pirmus išpūdžius iš Vasario 16-tos. Dar buvau darželyje. Po visų kalėdinių pasiruošimų, sausio mėnuo atrodė toks nuobodus ir paprastas, kol vieną dieną mokytoja pranešė, kad reikia ruošti kitai didelei šventei. Iš pradžių manėm, kad ji jau apie Velykas kalba, bet netrukus ji mums papasakojo apie Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Niekad neužmiršiu, kokia didi jaučiaus pirmą kartą apsirengus tautiniais rūbais, tvirtai laikydama mažytę trispalvę ir giedodama naujai išmoktą Lietuvos himną. Menkai supratau, ką nepriklausomybė reiškė, bet lengvai pajutau, kad čia kažkas labai svarbaus.

Šiandien suprantu prasmę, bet anas svarbumo jausmas vis dar pasiliko. Tačiau tai asmeniškai jausmai ir negaliu pritaikyti jų visiems.

Dūmojimai laisviausiame krašte

Man atrodo, kad prieš kalbant apie jaunimo galvosena Vasario šešioliktos proga, reikia suprasti lietuviško jaunimo samprotavimą laisvės tema. Tas jaunimas, apie kurį aš kalbu, yra gimęs išėivijoje — ar tai būtų JAV-se ar kitur. Jis yra gimęs tokiam krašte, kur laisvė yra priimama, kaip kasdieninė realybė. Apie ją gal daugiau pagalvojama tik liepos ketvirtos proga, bet kaip laisvi buvom vakar, esam

OFELIJA BARŠKĖTYTĖ

šiandien ir rytoj atsikelsim, būdami vis tiek laisvi. Nors esame tokiam krašte, mūsų "senesnio" jaunimo (tai yra studentiško amžiaus jaunimo) pozicija yra dar dvipusiška. Esam gimę laisvame krašte, bet mums artimiausi dar yra daugiausia gimę Lietuvoje. Nelaisvė, okupanto vergija ir jos rezultatai buvo juos palietę kasdien. Sibire miręs senelis, iš kariuomenės pabėgęs dėdė yra mums kasdieninė realybė. Kai artimas šeimos narys papasakoja apie kančią, yra daug didesnis išpūdis, negu pasiskaityti apie kančias istorijos vadovėlyje. Tad, nors augam laisvame krašte, galime suprasti, kas yra nelaisvė, nes ji yra palietusi mūsų artimuosius.

Tačiau jaunesnio — mokyklinio amžiaus jaunimo nuomonė skiriasi nuo minėtųjų. Man lengviausiai būtų išaiškinti vienu pavyzdžiu — išgyventu įvykiu. Tai atsitiko lituanistinės mokyklos aštuntame skyriuje. Ten aš mokytojavau.

Kalanta — laisvės simbolis

Visi, tur būt, esate matę tuos LB išleistus sąsiuvinius, naudojamus lituanistinėse mokyklose. Vienas mokinys turėjo tokį sąsiuvinį, kurio viršelyje buvo Romo Kalantos nuotrauka. Vieną šeštadienį vienas mokinys atsinešė šį sąsiuvinį, bet jau Romui Kalantai mandriai nupiešęs ūsus, pypkę ir kepurę. Iš pradžių norėjau jį aprėkti, bet, pergalvojus

pasišaukiau pasiaškinimui. Pirmas mano klausimas buvo, ar jis žinojo, kas buvo Romas Kalanta. Mokinys man smulkiai paaiškino. Tada paklausiau, kodėl jis taip negarbingai jį "papuošė". Jo atsakymo niekad neužmiršiu: "Mano tėvelis sakė, kad Romas Kalanta yra didvyris, bet aš manau, kad jis buvo "nuts". Kodėl žmogus susidegintų tik dėl politikos? Amerikoj taip nedaro".

Iš pradžių galvojau, kad šis mokinys šaipėsi, bet dabar suprantu jo atsakymą. Romas Kalanta yra lietuvių simbolis prieš vergiją. Jis atidavė savo gyvybę, norėdamas atkreipti dėmesį į Lietuvos nelaisvę. Tačiau tas mokinys to nesuprato. Ne todėl, kad jis buvo beširdis ar per jaunas, bet dėl to, kad laisvė ar nelaisvė jo gyvenime turi mažai reikšmės. Jis auga viso pasaulio laisviausiame krašte, kaip ir jo tėvai augo. Jis nekreipia daug dėmesio į laisvę, nes JAV-ėse laisvė yra kasdieninė realybė. Neturint kontakto su pavergtaisiais, nelaisvė gali būti labai neryški. To mokinio senelė ar prosenelė gal ir pasakoja jam apie pavergtą Lietuvą, bet jam visa tai yra lyg "mitiškas" kraštas, nes jis, ir, tur būt, net jo tėvai Lietuvos nėra matę.

Vergiją ragavę supras jos baisumą

Aš niekad neatsistebiu, ką jauni mokiniai, dar nedaug studijavę Lietuvos geografijos ar istorijos, galvoja apie Lietuvą. Lietuva yra toks tarp debesų paskendęs kraštas. Joje geltonkasės mergaitės, apsirengusios tautiniais rūbais, praleidžia dienų dienas verpdamos linus ar šokdamos tautinius šokius. Aišku, šie vaikai dar jauni, ir tikiu, kad beaugant ir jų pažiūros pasikeis. Lietuva pasidarys realistiškesnis kraštas. Jie išgirs ir apie komunistus, apie Sibirą ir žmonių teisių laužymą. Tačiau kiek iš jų tai supras? Yra vienas pasakymas, kuris man atrodo labai tinkamas: "Sunku nelaimingą suprasti, niekad pačiam nelaimingu nebuvus". Ar nėra tai net lengviau pritaikyti, kalbant apie laisvę ar nelaisvę?

Visur gyva veikla

Tikiu, kad suprantate mano mintis apie jaunimo pažiūras į laisvę. Aišku, jos netiks kiekvienam, bet manau, kad nemažai panašiai pasisakytų. O išeinant iš kalbų apie laisvę, galima natūraliai kalbėti jau ir apie lietu-

vių didžiausią laisvės kovos simbolį - Vasario 16-tos šventę. Kalbant istoriškai, 1918 m. vasario 16-toji buvo viena iš svarbiausių lietuvių istorijos datų. Po 123 m. rusų pavergimo — Lietuva vėl tapo laisva. 100 metų — ilgas laikotarpis, pakankamai laiko visai generacijai gimti, augti ir mirti, niekad laisvės neregėjus. Tačiau lietuviai neprarado vilties ir todėl vieningai kovojo už tą dar niekad nepajustą laisvę. Šiandien — 1977 m. vasario 16-toji dar mums vis svarbi. Tik reikia pažvelgti į lietuvišką visuomenę, ir jos svarbumas tuoju paaiškės. Visur gyva veikla. Nuo mažiausių klubų iki didelių organizacijų veikimas vasario mėnesyje pagyvėja, sustiprėja. Lyg koks naujas vėjelis per visus perpučia.

O kaip reaguoja jaunimas? Ar ir jie jaučia tą svarbą? Kai kurių vyresniųjų organizacijų svarbiausia veikla ir sukasi apie Vasario 16-tąją. Ar ir pas jaunimą tas pats? Esu girdėjusi iš šalies daug negatyvių atsakymų. Esą, jaunimui nerūpi Lietuvos išlaisvinimas, jiems yra svarbiau pramoginiai suėjimai. Jų stovyklos, suvažiavimai, šokių grupės, chorai — gausūs, nes čia yra progos pabondrauti ir susipažinti su kitais lietuviais. O po susipažinimo, kai reikia veikti, regima tik ta pati maža grupelė veidų, minimos vis tos pačios pavardės. Negaliu pilnai priešintis šiems priekaištams, nes juose yra dalis teisybės, bet man atrodo, kad daug ką reikėtų matyti kitoje šviesoje. Teisybė, kad daug šių dienų jaunimo organizacijų yra pramoginės, bet daugiausia jos yra pusiau pramoginės ir pusiau rimtą darbą dirbančios.

Jaunimo organizacijos ruošia vadus laisvės kovai

Vasario 16-toji — tas laisvės kovos simbolis yra gyvas ir tarp jaunimo. Jaunimas gal ir žiūri į tą pačią šventę ne su tokia rimtumu ir gal ta data jiems nėra tokia pilna sentimentalumo, bet ji yra jiems simbolis visų metų veiklai. O kad jaunimas tik linksminasi, tai tikrai neteisybė. Paviršutiniškai gal tokios organizacijos, kaip skautai, ateitininkai, akademikai nepasižymi savo plačia laisvinimo veikla. Jų tikslai skiriasi, ir apie jas reikia kitaip galvoti. Šios organizacijos ruošia ir augina vadus laisvės kovai. Pasižiūrėkite į dabartinius išėivijoje dirbančius lietuvius ir pamatysite, kiek jų priklauso ar priklausė vienai ar kitai iš šių organizacijų. Vadas neišauga per porą savaitių. Jis pradeda nuo

MŪSU LIETUVA Ilkriems

RŪKYMAS

Kodėl žmonės rūko? Ar jie stiprina savo sveikatą? Ar tai mados reikalas?

Žmonės rūko, nes jiems patinka. Jie jau yra pripratę prie tabako skonio. Jie žino, kad rūkymas kenkia sveikatai, bet negali sustoti rūkė.

Ką rūkoriai tokiu atveju galėtų daryti? Mesti rūkymą yra sunkus pasiryžimas. Jauni būdami pradėjo rūkyti, manydami, kad čia kažkas ypatinga. Laikui bėgant, priprato. Vėliau pasidarė sunku nustoti. Daug rūkančių, būdami tvirtesnės valios, rūkyti metė, bet daug te-

berūko. Gaila, kad į rūkorių eiles jungiasi jaunimas.

Kaip rūkymas kenkia sveikatai? Keleriopai. Tabako dūmai vargina plaučius, sunkina kvėpavimą. Jie vargina širdį ir bendrai nuodią organizmą. Rūkymas silpnina žmogaus energiją. Rūkoriai greičiau pavargsta bėgdami, dirbdami ar sportuodami.

Taigi, rūkymas nieko gera neduoda. Geriau net nepradėti rūkyti, kad paskui nereikėtų gailėtis.

Rūta Valavičiūtė,
VIII A kl. K. Donelaičio
lit. m-la.

GALVOSŪKIAI

(Žiūrėkite piešinį). Sujungę taškus sužinosite, kas vaikščioja miške

GEGUŽES MĖNESIS...

arba švariose seklyčiose, švenčiausios Marijos paveikslą gražiai apkaišę, žvakes prieš jį uždegę, ir visi draugėn susirinkę užgiedokite šitą giesmę: Sveika Marija, Motina Dievo...

Tokio paraginimo Lietuvos katalikai paklausė. Senesnio amžiaus žmonės gali papasakoti, kaip seniau, kada niekas nedraudė tikėti ir melstis, tiek bažnyčiose, tiek kaimuose ir namuose per ištisą mėnesį aidėjo žmonių maldos ir giesmės Marijos garbei. Deja, šiandien bent ne bažnyčioje viešai tas yra draudžiama, kad neerzintų ateistų įsitikinimų. Tačiau, negalint viešai, draugėje pagarbinti

Mariją per ištisą mėnesį ypatingomis pamaldomis, bent kiekvienas privačiai gali aukoti savo ne tik maldas, bet ir dvasines kančias, priespaudos aukas, kurios atstos kitados buvusį viešą pamaldumą, kurį Lietuvos katalikai taip mylėjo ir brangino.

Mums visiems tinka Romos Vikarijaus kardinolo Del'Acqua žodžiai, kuriais jis ragina tikinčiuosius uoliai dalyvauti gegužinėse pamaldose. Tarp kita ko jis sako: "Marijos buvimas Bažnyčioje labiausiai turi būti jaučiamas sunkiais momentais. Šiandien daug yra sunkenybių Bažnyčioje ir visuomenėje. Marija tesuminkština širdis, kad baigtųsi neapykanta ir klasių kovos, o įsiviešpatautų laisvė ir visuotinė meilė".

JAUNIMO ŽVILGSNIS...

mažesnių darbų ir vis kopia aukštyn.

Jaunimas už Kudirką ir Kalantą

O kad jaunimas nieko nenuveikia — tik šoka ar dainuoja, tai tikrai negalima sakyti. Ar pamiršote Šmo Kudirkos laisvini-mo darbą, Kalantós žygį? Kas demonstravo, kas laiškus rašė? Gerai, mes dar nesam profesionalai, neturim specialybių ir mūsų vadovavimo patirtis menka, bet organizuotas balsas vis girdimas. Tad jaunimo darbas ir yra

stipriai susiorganizuoti ir vadus išauginti. Tik tada galėsime tikrai veikti. Mano manymu, kongresai, stovyklos ir suvažiavimai tai mėgina atlikti. Matome, kokią įtaką turėjo kongresas Pietų Amerikos jaunimui. Ar ten ne pavyzdys? Tad nesmerkime jaunimo. Tegul Vasario 16-toji būna mums visiems simbolis - simbolis bendros stiprios kovos. Nežūrėkime į ją kaip į vieną metų dieną, kurią reikia pagerbti sentimentaliais minėjimais. Tegul Vasario 16-toji būna simbolis laisvės kovos, gvyos mummyse visas 365 metų dienas.

DRAUGAS

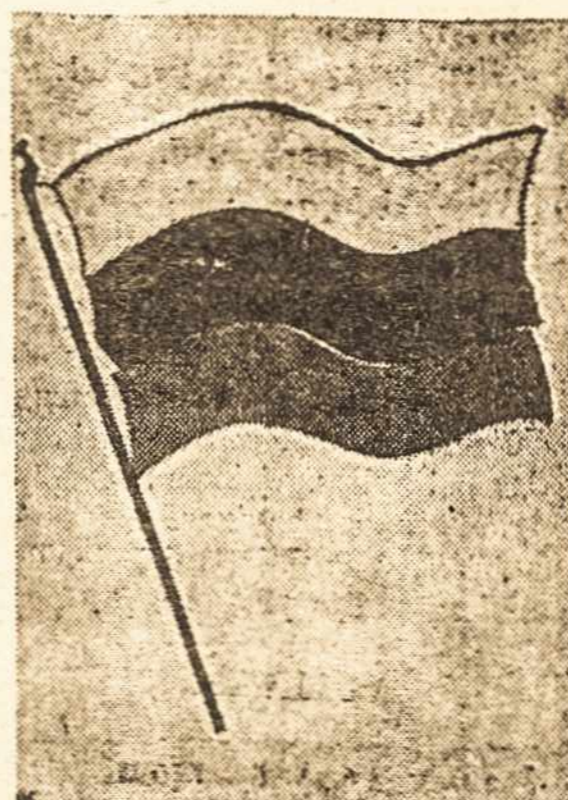
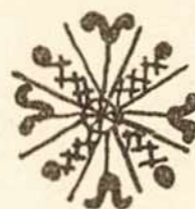
LIETUVA

Lietuva!
Nors toli
tu esi —

Žemė — tu,
šventa!
Žemė — mano tėvų!

Nors tavęs
niekad
nemačiau,

Bet tu man
artima
vis labiau, vis labiau!

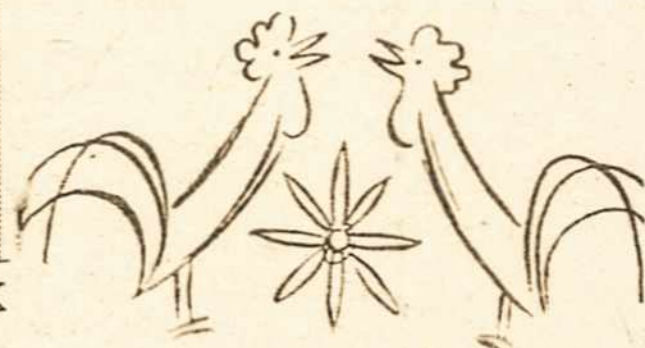

NUPIEŠK IR NUSPALVOK
LIETUVOS TRISPALVĘ.

DIDVYRIS

Buvo karšta vasaros diena. Jonukas ėjo paupiu namo. Vienoje rankoje nešėsi meškere, o kitoje — kirbinę žuvų. Jis ėjo namo linksmi pasišokinėdamas ir džiaugėsi, kad bus žuvų pietums. Jis artėjo prie upės pasisukimo, kai staiga išgirdo kažką šaukiant "Gelbėkite" skęstu! Jonukas numetė meškere, žuvis ir nubėgo į tą vietą. Pribėgęs Jonukas pamatė vaiką upėje. Jis buvo pasinėręs iki kaklo, bet laikėsi įsikibęs į nendrių pluoštą, kas jam neleido paskęsti. Arčiau pribėgęs prie upės, Jonukas pamatė, kad tai buvo jų kaimyno vaikas Antanukas. "Antanuk, laikykis, aš tave ištrauksiu". Sušuko Jonukas ir šoko į vandenį. Jonukas ištraukė Antanuką iš vanden ir parvedė namo. Netrukus visas kaimas žinojo, kad Jonukas buvo didvyris.

Gintas Buinevičius,
Kr. Donelaičio lit. m-los 6-sk
mokinys

MŪSŲ ŽINIOS

"PRO LIBERTATE" KOMITETO VEIKLA

'UŽ PAVERGTŲ TAUTŲ LAISVĖ (Pro Libertate)' komitetas faktinai išsivystė iš Pabaltiečių komiteto, kaip šio pastarojo prasiplėtimas. Dabar jį sudaro 13 tautų (kurių tarpe net keli Azijos tautų atstovai).

Anksčiau buvusi TFP globoje ir patalpose, nuo gegužės pradžios jau turi savo būstinę nuosavose patalpose Av. Angelica. Čia bus vietos ne tik eiliniams susirinkimams bei viešiams minėjimams, o taip pat bus įrengta tarptautinė biblioteka su kiekvienos organizacijai priklausančios tautos skyriais. Taip pat kiekviena tauta stengsis parūpinti plokštelių, skaidrių ir visos kitos medžiagos, kuri tik gali tarnauti supažindinti brazilus bei kitataučius (ypač studentus ir žurnalistus) su kiekvienos tautos istorija, folkloru, muzika, menu, gyvenimu.

Daromi žygiai, kad kai tik bus pakankamai numatytos medžiagos, susitarti su TV, radijo ir spaudos organais ir praveisti galimai platesnį supažinimą su pavergtų tautų geografija, istorija, kultūra, dabartine padėtimi.

Lietuviams svarbu kiek galima gausiau ir plačiau užpildyti savo skyrių. Šiam tikslui kviečiame visus, turinčius tinkamas medžiagas – ypač sveitimomis kalbomis (dar nepasenusių) veikalų apie Lietuvą, juos perleisti PRO LIBERTATE komitetui galima (per ML administraciją). Prašom ypač JAV bei Kanados politines ir kultūrinės organizacijas šį komitetą aprūpinti ten išeinančia tokia kultūrine-politine-propagandine medžiaga.

Dar pastebima, kad PRO LIBERTATE komitetas turi atviras duris į plačią vietinę spaudą. Tik jam reikia tinkamos, aktualios, žurnalistinės medžiagos, betkokia plačiau pažįstama kalba.

Brazilija baisiai bijo komunizmo ir prieš jį kovoja. Todėl brazilai yra imlūs betkokiai antikomunistinei informacijai. Nors dabar. Todėl reikia pasinaudoti.

Nuolatinis BLB-nės atstovas PRO LIBERTATE komitete yra kpt. J. Čiuvinškas.

REMONTAS MOOKOJ

Šv. Kazimiero parapijoj laukiama atvykstant kity dviejų kunigų-misionierių iš Europos. Šiai progai namų administratorius-klebonas stengiasi nors kiek apšvarinti, pavalyti parapijos būstinę. Perdažydino salę, o dabar remontuoja ir dažo koplyčią bei vieną kitą daugiau nukentėjusį kambarį.

Siuos darbus gražiai atlieka J. Šepetauskas su savo trupe.

Beveik pagrindiniai pertvarkoma biblioteka.

Rašo t. Saulaitis

CARACAS, VENEZUELA

Venecuelos lietuvių kapelionas salezietis kun. Antanas Perkumas šių metų rugsėjo 8 minės savo darbo 25 m. sukaktį šiame krašte, kuriame aptarnauja lietuvius Caracase, Valenciijoje, Maracay, Barquisimonto, Maracaibo ir kitur. 1978 m. pati kolonija minės imigracijos pradžios trisdešimtmetį: turbūt ir ypatingu metraščiu.

Kovo pabaigoje lietuvių ir latvių jaunimas kartu stovyklavo, prieš tai surengę sėkmingą pabaltiečių savaitę su rinktinio meno parodą Caracase. V-toje tautinių šokių šventėje 1976 rugsėjo Čikagoje dalyvavo Jungtinė Caracaso ir Valenciijos šokių grupė, po 10 asmenų iš miesto. Nežiūrint nuotolių ir repeticijų su ilgom kelionėmis, vadovė Amelija Žalmėriūnaitė-Ross ir Caracaso mokytojas Julius Guiga sugebėjo grupę puikiai paruošti.

Prie Lietuvių centro La Vega baire aikštė paversta parku, ir nebegalima automobiliais privažiuoti. Tai apsunkina lietuvių susirinkimus. Jaunimas šokius repetuoja saleziečių mokykloje Altamiroje (miesto dalis).

Kovo 29 kun. Perkumas suorganizavo susikaupimo vakarą dr. Vytauto Dambrovos namuose, kuriame dalyvavo jaunimo ir vyresniųjų. Sekė šeimininkių paruoštos vaišės. Prieš pamaldas ir pamokslėlyje svečias kun. A. Saulaitis apmastė Gavėnios prasmę ir nuolankaus ryžto svarbą lietuvių bendruomenės-šeimoms gyvenime. Vakare dalyvavo ir jaunimo, buvusio III Jaunimo Kongrese. Atgailos-susitaikinimo maldas paruošė dalyviai (apie 35 asmenys) keturiais būreliais, o vargonais giesmes palydėjo dr. Vytautas Dambra, JAV atstovybės kultūrinių ir švietimo reikalų vedėjas.

A. Saulaitis

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS-SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99 – V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

NUVYKO ČIKAGON

Kun. A. Saulaitis balandžio 9 atskrido Čikagon, dešimtį dienų praleidęs pas savo tėvus (netoli New Yorko), kur keliose vietose rodė skaidrių iš Brazilijos lietuvių gyvenimo ir gamtos vaizdų. Čikagos lietuvių televizijos programoje balandžio 24 dalyvaus pusės valandos pokalbyje su skaidrėmis iš Brazilijos stovyklų, parodos, šokių pasirodymų, Penkiasdešimtmečio šventė ir kt. Skautininkų draugovė taip pat pasikvietė rodyti skaidrių. Gegužės viduryje praves pašnekesį apie „Skaučių vadovės darbus“ suvažiavime Clevelande. Pakviestas religinei programai nariu JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo taryboje. Kovo mėnesį Vlodo Vijeikio spaustuve atspausdino Lietuvių Skautų Brolijos ir Seserijos išleistą jo 495 psl. knygą „Skautiškujų vietų vadovai ir vadovės“, kurią perrašė (rinko) „Mūsų Lietuva“ ir kurioje yra fotografijų iš „Palangos“ vieneto veiklos São Paule.

Lietuvių jėzuitų tarpe kun. Saulaitis eina provinciole kun. L. Zarembo padėjėju ir sekretoriaus pareigas. Š. Amerikos vasarą, nuo birželio vidurio iki rugsėjo pradžios, stovyklauja įvairiose stovyklose.

GUAJARÁ-MIRIM, RO

Kun. Dr. Aleksandras Bendoraitis kovo viduryje susirgo hepatitu ir paguldytas lovoje. Ligoninės priestatas prie vaikų skyriaus jau baigtas, su užkrečiamų ligų kambarių, patalpomis dviem gydytojams ir kitais kambariais. Lavo-ligoninės darbai taip pat eina prie galo.

PIRMASIS LIETUVIS KREMATORIUME

Užėina anądien į kleboniją Zelinų, po 7-tos dienos Mišių už motiną. ANELĖS BRAZDŽIONIENĖS (iš Quinta das Paineiras) sūnus su motinos pelenais po pažasčia...

Tai, atrodo, pirmoji iš lietuvių, kurios lavonas buvo sudegintas V. Alpinos kapinių krematoriume.

LITERATŪROS RATELIO POPIETĖ

Literatūros ratelio popietė bus balandžio 30 d., 16 val. pas pp. Čiuvinškus, Praça Visconde de Souza Fontes, 191, apt. 1 – Telef. 63-5269

MŪSŲ MIRUSIEJI

Balandžio 6 d. Vilniuje mirė VIKTORIJA EMILAVIČIENĖ, 86 metų amžiaus. Jos duktė, Petronėlė Katilienė, gyvena čia, São Paule, ir užprašo 30 dienos Mišias, kurios bus šv. Kazimiero koplyčioj gegužės 1 d., 7,40 val. (prieš 8 val. Mišias).

KVIETIMAS

Balandžio 30, šeštadienį, 19 val. šv. Kazimiero p-jos koplyčioj Mišios už a.a. DOMININKĄ LAUČIŲ (pustrečių metų) ir jo draugą a.a. JONĄ DIMŠĄ. Užprašo ir kviečia Mišiose dalyvauti

Uršulė

Dr. Antanas Sutkus, gyv. Čikagoje, lankydamasis São Paule, užprašė Mišias už savo giminaitį, a.a. mokyt. SIMĄ BAKŠĮ, kurios bus aukojamos š.m. gegužės 1 dieną, sekmadienį, 8 val. šv. Kazimiero p-jos koplyčioj.

Draugai ir pažįstami yra kviečiami dalyvauti Mišiose ir pasimelsti už mirusįjį

Gegužės 8 dieną sueina 3 mėnesiai nuo a.a. J O N O D I M Š O S mirties.

Gegužės 7 d., šeštadienį, 19 val. šv. Kazimiero koplyčioj bus laikomos Mišios už jo vėlę Velionies žmona Veronika kviečia bičiulius, pažįstamus ir visus tautiečius šiose pamaldose dalyvauti.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS MINI-BOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Nov. Pórtal, 101/107

C. E. B. GUARULOS/SP

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

LIETUVIŠKOS SODYBOS REIKALAI

Balandžio 20 dieną Vila Zelinos Klebonijoje įvyko lietuviškos sodybos sklypininkų susirinkimas. Kadangi visi pirkusieji buvo pirkę neatmatuotus sklypus (parte ideal), tai dabar, padarius matavimus ir planą, įvyko sklypų pasidalinimas. Buvo traukiami burtai, kas turės teisę išsirinkti pirmas, kas antras ir t.t.

Ši lietuviška sodyba jau turi 44 gyventojus, kurie ten įsigijo savo nuosavus sklypus. Likusiems sklypams yra daugiau kandidatų, negu sklypų. Be to buvo nutarta sodyboje kelius apšodinti pušelėmis, pasamdyti sargą švarai prižiūrėti.

P. Jonas Tatarūnas pranešė, kokioje padėtyje yra planas dėl elektros įvedimo. Buvo iškeltas pasiūlymas, galimai greičiau rūpintis vandens įvedimu. Pirmiausia bus pastatyta talpi pastogė piknikams.

Stovyklos matavimus atliko sūnus ir tėvas Galinckai iš Jundiai. P. Valavičius pažadėjo pasirūpinti mašina žemės lyginimo darbams atlikti. Visą stovyklos piniginę sąskaitybą veda p. J. Tatarūnas.

Susirinkimas nutarė, kad darbai, kurie nereikalauja iš sklypininkų didesnio prisidėjimo negu tūkstantis kruzeirų, gali būti atliekami komisijos atsakomybe. Į komisiją įeina Jonas Silickas, Vincas Tūbelis ir Henrikas Evaldas Remėčius (sklypininkų atstovai), kun. J. Šeškevičius ir Jonas Tatarūnas (L.K. Šv. Juozapo Bendruomenės atstovai) ir Algimantas Saldys ir Algirdas Sliesoraitis (Brazilijos Lietuvių Bendruomenės atstovai).

Susirinkimui pirmininkavo kun. J. Šeškevičius.

STOVYKLOS VARDAS

Konkursui Stovyklos vardui išrinkti iki šiol buvo pasiūlyti sekančios vardai: Kalnupilis, Ramygala, Leilūnai, Saulėnai, Laukuva, Vėluva, Upytė, Akmenė, Slėnis, Lietuvėnai, Dirvoniškiai, Ramūnai, Ramus Lietuvių kaimas, Rambynas, Sodyba-Lituanica, Stovykla, Kaimas.

Nepamirškite atsiųsti savo pasiūlymus. Konkursas dar nepasibaigė.

PS. Konkurso terminas pratęsiamas iki balandžio 30 dienos.

PABALTIJO TAUTŲ GEDULO DIENOS

Pabaltiečių – estų, latvių ir lietuvių – komitetas jau žengia į dešimtuosius savo veiklos metus. Nors sąlygos nelengvos, betgi komitetas vistiek jaučiasi nemažai nuveikęs. Buvo surengta daug įvairių švenčių, minėjimų, manifestacijų, bendrų pamaldų už žuvusius tautiečius bei kenčiančias savo tėvynes; buvo suruošta net 6 kultūros bei meno parodos, kurias kasmet aplankydavo apie 10.000 kitataučių, palikdami gražiausius atsiliepimus; tom pačiom progom buvo išleista ir išdalinta įvairiausių leidinių, nušviečiančių mūsų tautų istoriją, kultūrą, kalbą, dabartinę padėtį. Visa tai tarnavo supažindinti vis didesnę kitataučių publiką su jais tolimais ir nepažįstamais, o rusų tyčia slepiamais, kraštais.

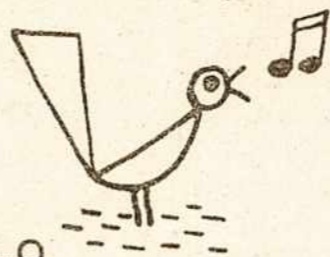
Šiomet komitetas nusprendė neorganizuoti parodos, o surengti didingą BIRŽELIO GEDULINGŲJŲ ĮVYKIŲ (Dias de Luto dos Povos Bálticos) minėjimą prieš galimai didesnę kitataučių publiką.

Jau gauta vieta – Karo Veteranų Muzolėjus-Panteonas Ibirapueroj. Iškilmingas minėjimas bus birželio 9 dieną, ketvirtadienį, Dievo Kūno šventė, Ibirapueroj. Prasidės ekumėninėmis pamaldomis, dalyvaujant lietuvių kunigams bei latvių ir estų dvasiškiams, ir Mišiomis.

Prieš pamaldas prie nuolat degančio aukuro bus padėtas vainikas, pagerbiant mirusius Brazilijos veteranus ir mūsų tautiečius, kritusius kovoj už Tėvynės laisvę ar žiaurioj tremty.

Yra jau užtikrinta iš brazilų pusės visa karinė pagarba, kokia vykdoma tik nepaprastai didelėse šventėse, ir spaudos aptarnavimas. Daromi konkretūs žygiai, kad įvykis būtų plačiausiai išgarsintas televizijoje, per radiją ir spaudoje – kad visas minėjimas būtų televizuojamas.

Į šį Pabaltijo Tautų GEDULINGĄ MINĖJIMĄ kviečiamos ne tik trijų Pabaltijo tautų kolonijos, bet ir kitų komunizmo pavergtų tautų atstovai, vietinių politinių organų pareigūnai ir, bendrai, brazilų visuomenė..

PREL PIJAUS JUBILIEJUS

Prelatui Pijui Ragažinskui sulaukus 70 metų jubiliejaus, LKB-nės choras ruošia P A G E R B T U V E S gegužės 15 dieną.

Programoj:

- 11 val. IŠKILMINGOS MIŠIOS, kurių metu choras giedos;
- 12,30 val. PAGERBIMO PIETŪS Jaunimo Namuose.

Ši šventė – tai graži proga ir LKB-nės chorui, taip pat mininčiam savo 40 gyvavimo ir veiklos sukaktį konkrečiai išreikšti padėką D.G. Prel. Pijui, paties choro įkūrėjui.

PAKVIETIMAI šiai nepaprastai progai galima gauti pas choro valdybos narius arba šiais telefonais: J. Bagdžius – 273-1865, Alb. Magyla – 274-1817, P. Šimonis – 63-4938.

Prašome pasirūpinti pakvietimais iš anksto, nes vietų skaičius ribotas.

LKB-nės Choro valdyba

MOTINOS DIENOS PROGA Lietuvių Sąjunga Alianča

R U O Š I A P I E T U S

Gegužės mėn. 22 dieną, 13 val. sekmadienį, RUA LITUÂNIA, 67

Iš anksto esate kviečiami skirti šią dieną Motinų pagerbimui ir užsisakyti sau vietą Lietuvių Sąjungos Alianča ruošiamame Motinos Dienos minėjime. Atvykę, linksmai, lietuviškoje nuotaikoje ir savųjų tarpe praleisite sekmadienio popietę ir pamačysite, kokius Sąjunga-Alianča vykdo pagerinimus savo patalpose kad, įvairiomis progomis, būtų maloniau mums visiems susirinkti. Iki pasimatymo Motinos Dienoje pas sąjungiečius.

TELEFONAI: 93-5470 ir 274-5116.

LIETUVIŲ SAJUNGOS-ALIANČA VALDYBA KVIEČIA

Lietuvių Sąjungos-Alianča Garbės nariui, Prel. kun. Pijui Ragažinskui, 70-tų metų sukaktinių progą, ruošiamas pagerbimo aktas gegužės mėn. 15 d. 11 val. V. Zelinos Jaunimo Namuose. Sąjungos-Alianča Valdyba kviečia savo narius skaitlingai dalyvauti šiame pagerbimo akte.

DŽIAUGIASI "PENKIASDEŠIMTMEČIU"

Kun. Kaz. Pugevičius, Lietuvių Religinės Šalpos bei Lietuvių Religinės Tarnybos vedėjas JAV-bėse, rašo iš Brooklyno: „Nuoširdžiai dėkoju už jūsų taip puikiai išleistą leidinį – "Penkiasdešimtmetis".

Ir praneša, kad L.K. Religinė Šalpa bei Religinė Tarnyba persikėlė į naujas patalpas – tad ir naujas adresas: 351 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207 – USA.

SEMANARIO NOSSA LITUÂNIA
Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.
Diretor responsável
Dr. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 105 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 500 kr.
Paskiro numerio kaina: 2,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 40 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti: „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiskia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kaštą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį; vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.

A. A.

MYKOLUI ARADZENKAI

mirus, sūnui Jeroslavui, šeimai ir visiems artimiesiems reiškia gilią užuojautą Lietuvių Sąjungos-Alianča Valdyba ir Revizijos K-ja.

MŪSU LIETUVA

EM PORTUGUÊS

MARÇO 1977 NR 3

NR. 17 (1500) — 1977.IV.28

A LINGUA LITUANA

por Theodore S. Thurston

Este resumo é parte da introdução ao volume II, do Dr. Thurston, denominado, 'Comparative Philology and an Outline of Lithuanian Grammar', que foi publicado pela Gráfica William-Frederick Press, Inc., 55 East 86 th St., New York 28, N.Y.

Esse volume contém informações muito importantes sobre a língua lituana, sua origem no passado distante, e sua grande importância no campo da filologia comparativa.

O volume é de valor inestimável para a nação lituana e seu povo. Também é considerado de grande valor como parte de sua leitura.

Os pedidos poderão ser encaminhados diretamente ao editor ou ao Sr. Theodore S. Thurston, 103 West 16 th St., Rolla, Missouri, E.U.A.

Este volume foi preparado essencialmente para os estudantes de filologia; entretanto também será de grande interesse para as pessoas que sintam atração pela língua lituana e por sua beleza e antiguidade, como vários linguistas eminentes já descrevera.

A língua lituana é muito importante no campo de filologia comparativa, sendo considerada por filólogos renomados como chave da civilização do gênero humano.

O idioma lituano mostra através de suas palavras básicas e sua estrutura gramatical, uma semelhança marcante com o Sânscrito, que data de antes de 2000 A.C. Este volume contém as regras gramaticais elementares para os estudantes de filologia, servindo também como introdução aos estudos mais intensivos da língua lituana e sua importância no campo da ciência linguística comparativa.

O início da língua está além do nosso conhecimento. Seja qual for a antiguidade da raça humana, não temos conhecimento real do seu idioma antes de 4000 A.C. Esse é o período dos mais antigos documentos Sumérios do vale do baixo Eufra-

tes. Mesmo essa data deve ser um tanto tardia na história da humanidade, e sabe-se que o idioma já havia enfrentado uma grande evolução.

A língua lituana, não obstante sua antiguidade, tem estrutura perfeita, mais primorosa que o Sânscrito ou o Grego, mais rica que o Latim e mais intensamente refinada que qualquer das três. Além disso, o idioma lituano tem forte afinidade com as três, que pode ser produzida pela natureza, não apenas nas raízes dos verbos, mas também nas formas de estrutura gramatical e construção morfológica das palavras. A afinidade é tão intensa que qualquer filólogo pode verificar que o Sânscrito, o Grego e o Latim devem ter nascido de uma fonte comum, o **Lituano**.

Existe uma razão semelhante para supor que povos como os Erúleos, Gudos, Prussos e Letões bem como suas línguas, tiveram uma mesma origem, pois foram povos lituanos antigos.

Os cientistas reconheceram os lituanos como expoentes da cultura e civilização ariana primitiva. Filólogos renomados concordam que a língua lituana não é apenas o idioma mais antigo do mundo, como também a língua utilizada pelos Arianos antes da invenção e evolução do Sânscrito. A antiguidade da língua lituana e sua estrutura gramatical colocam-na no mesmo período de mais antigo Sânscrito, antes de 2000 A.C.

O idioma lituano é Proto-Ariano, e conforme linguistas renomados era conhecido como idioma não escrito na Europa durante muitos séculos. Entretanto, investigações linguísticas recentes provaram definitivamente que a língua lituana foi escrita mesmo antes da Era Cristã, se bem que antes disso é difícil de determinar com certa exatidão. Mas através da evidência linguística e escritos antigos na Índia e na Pérsia, é possível supor que o idioma lituano já era escrito há mais de mil anos antes do nascimento de Cristo.

A herança cultural mais rica do povo lituano é a sua língua, que representa uma das maiores realizações da espécie humana. Ela suplanta todas as outras línguas européias em antiguidade, pureza de seus sons e sua estrutura gramatical perfeita. Pode ser verificado, através de um estudo da gramática desenvolvida e dos sons naturais de seu idioma, que os lituanos de fato possuem um gênio criativo desde o início da nossa civilização. O sistema vocálico do idioma lituano é o mais antigo no seu estilo, chegando mesmo a anteceder ao Sânscrito, Latim, Grego e Letão.

Nenhum outro idioma tem um sistema de sons mais rico e mais perfeitamente desenvolvido que o alfabeto lituano. Os gramáticos lituanos antigos não inventaram os caracteres latinos, mas certamente eles os levaram ao grau de perfeição que hoje possuem. Tais gramáticos antigos foram dota-

dos pela natureza com grandes forças intelectuais, merecedoras de admiração, e com idéias fisiológicas e linguísticas mais exatas que em outras nações. Os gramáticos lituanos penetraram tão profundamente nas relações de sons do seu próprio idioma que hoje podemos receber, através de seus conhecimentos, uma melhor compreensão dos sons do idioma inglês, que tem fonologia e morfologia deturpadas. Somente por esta razão, nenhum alfabeto ou idioma estão melhor qualificados para a formação de um alfabeto linguístico universal, com sons puros e naturais, do que o lituano.

De acordo com a paleologia linguística, é verdade que de todas as línguas, somente a lituana conservou a pureza da fala primitiva ariana desde os remotos períodos da antiguidade até a idade moderna. Muitos idiomas antigos desapareceram há muito do conhecimento da humanidade; entretanto, a língua lituana é como um monumento antigo de mármore branco — ainda permanece imaculado após muitos séculos da longa história do homem.

A morfologia da língua lituana revela claramente muitos mistérios históricos da civilização antiga, expande o horizonte da ciência linguística e alarga o conhecimento humano sobre seu passado obscuro. O descobrimento da semelhança marcante da língua lituana ao Avesta (pérsico antigo) e ao Sânscrito abriu novas fronteiras no campo da ciência linguística de acordo com conclusão da morfologia comparativa. Além disso, a morfologia da língua lituana prova que a classe dominante, ou os reis dos antigos Hititas, possuía sobrenomes semelhantes aos dos lituanos. O cientista inglês Robert G. Latham, estava certo quando afirmou: — "... Existe mais na língua do que em qualquer de suas produções." (1).

Hoje, o mundo seria mais rico em sua cultura se a Lituânia fosse independente, porque a nação lituana representa não apenas a civilização Proto-Ariana e sua cultura, mas também o tesouro mais rico do mundo — sua bela língua antiga.

A língua lituana foi enaltecida por sua antiguidade e beleza e por sua grande importância no campo da filologia comparativa, não apenas pelos sábios linguistas, mas também pelo maior filósofo de todos os tempos, Emanuel Kant. As citações fragmentárias seguintes, de eminentes cientistas linguistas, irão mostrar o valor e importância da língua lituana para a cultura do mundo. Benjamin W. Dwight, no seu livro *Modern Philology* enfatiza fortemente o grande valor da língua lituana no campo da ciência linguística. Ele comenta sobre a língua lituana, como segue: —

"Esta (a língua lituana) é uma língua de grande valor para o filólogo. É a mais antiga na sua forma, de todas as línguas vivas do mundo, a mais semelhante em sua substância e espírito ao Sânscrito primitivo." (2)

O renomado cientista francês, Elisée Reclus, no seu livro "*Nouvelle Geography Universelle*" descreve a antiguidade e beleza da língua lituana em termos exaltantes. Suas palavras elogiosas são dignas de nota. Ele comenta da seguinte forma sobre a língua lituana: —

"De todas as línguas européias, a lituana tem o maior número de termos afetuosos e diminutivos, mais do que o espanhol e o italiano, até mais que o russo, e eles podem ser multiplicados indefinidamente, juntando-se a verbos e advérbios além dos adjetivos e substantivos. Se o valor de uma nação na soma total da humanidade fosse medida pela beleza de sua língua, a lituana teria o primeiro lugar entre as nações européias." (3)

O eminente linguista inglês, Isaac Taylor, no seu livro "*The origin of the Aryans*" faz um comentário interessante e importante sobre a língua lituana. Ele afirma que a civilização ariana localizou-se na região da Lituânia. Ele comenta: —

"Pode-se supor que se tivéssemos uma literatura lituana de uma data contemporânea com a mais antiga literatura da Índia, poder-se-ia afirmar com razão que o berço da língua ariana localizou-se na região da Lituânia". (4)

De acordo com o cientista eminente inglês, Robert G. Latham, o idioma lituano tem forte afinidade com o Sânscrito, mais do que qualquer outro idioma vivo ou morto. No seu livro "*Descriptive Ethnology*" ele comenta da seguinte forma sobre a língua lituana: —

"Agora, sem dúvida, as afinidades com o Sânscrito são mais próximas do lituano do que outro idioma na face da terra." (5)

A importância da língua lituana foi reconhecida também pelo maior filósofo dos tempos modernos, Emmanuel Kant (1724-1804), que nasceu na Prússia-Lituânia, e teve um profundo conhecimento da língua lituana. No seu prefácio para o "*Dicionário Lituano-Alemão*", ele mencionou que a língua lituana merece a proteção do Estado. Seu comentário sobre a língua lituana tem grande significado histórico, pois suas afirmações são categóricas e seguras. Ele não foi apenas um filósofo, mas também linguista. Comentou sobre o idioma lituano como segue: —

"Deve ser preservado, por possuir uma chave que solve os enigmas não somente da filologia, mas também da história primitiva". (6).

As citações acima, dos renomados cientistas linguistas do século XIX, evidenciam o fato de que o mundo hoje seria mais enriquecido com uma Lituânia independente e com seu idioma antigo e importante no campo da ciência linguística. O idioma lituano não é apenas uma língua Proto-Ariana, mas também um intérprete da civilização ariana e de sua cul-

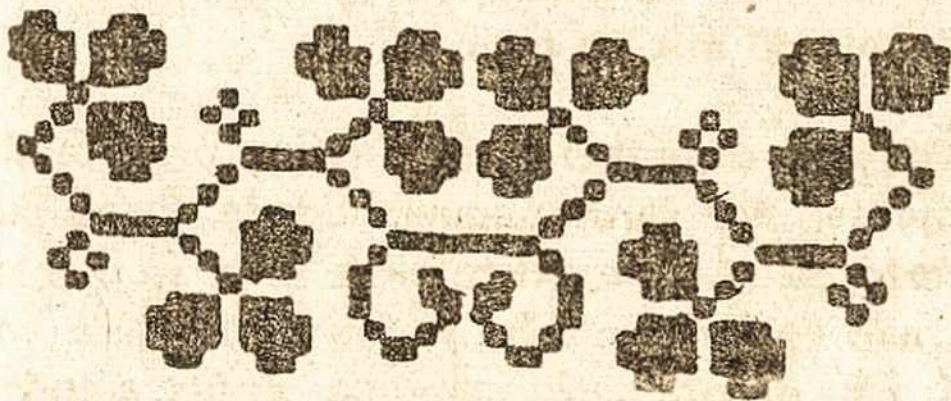
tura, de acordo com as conclusões da filologia comparativa.

De fato, nenhum outro idioma no mundo recebeu tantos elogios como o lituano. Os louros foram trazidos para o povo lituano por ter inventado, elaborado e introduzido a fala humana mais desenvolvida com sua fonologia bonita e clara. Além do mais, de acordo com a filologia comparativa, a língua lituana é a mais qualificada para representar a civilização e cultura ariana primitiva.

Tradução de Joana Satkūnaitė

Bibliografia: —

- 1) Robert Gordon Latham:— Man and his Migrations, New York, Charles B. Norton, 1952, p. 36.
- 2) Benjamin W. Dwight: —Modern Philology, New York, A.S. Bernes e Burr, 1860, Vol. 1, p. 113.
- 3) Elisée Reclus: — Nouvelle Geographie Universelle, Paris, Librairie Hachette et C., 1880, Vol. 5, p. 431.
- 4) Issac Taylor:— The Origin of the Aryans, New York, Scribner e Welford 1890, p. 15
- 5) Robert G. Latham:— Descriptive Ethnology, London, John Van Voorst, 1859, Vol.II, p. 293.
- 6) C. Mielke: — Deutsche—Littauisches und Lit-tauisches—Deutsches Worterbuch, Königsberg, 1800, Nachschrift eines Freundes, Kant.

DE NOSSA HISTÓRIA

St. Barzdukas

A UNIFICAÇÃO DA LITUÂNIA

Os alemães conquistaram letões e prussianos. O mesmo destino esperava os lituanos, que escaparam deste perigo, graças a um grande homem, de inestimável energia e capacidade, que conseguiu abarcar todos os lituanos num só Estado, que dessa maneira pôde resistir aos inimigos. Este homem, o primeiro unificador da Lituânia, foi o duque Mindaugas. No ano de 1.251, com o intuito de fazer cessar os ataques dos cruzados à Lituânia, ele deixa-se cristianizar. Tornando-se cristão, foi-lhe concedido ainda, pelo papa, sagrar-se rei, dois

anos mais tarde. Com a coroação de Mindaugas, a Lituânia fica em pé de igualdade face a outros Estados cristãos europeus. Assim, a coroação de Mindaugas é um marco importante na história da Lituânia. Contudo, a unificação lituana foi uma tarefa bastante árdua, já que incitou a revolta de invejosos duques, entre os quais encontravam-se até os seus próprios irmãos, os quais Mindaugas precisou afastar, a fim de poder permanecer no governo da Lituânia. Todavia, nem sempre Mindaugas agiu com a precaução necessária: por ocasião da revolta de certos clãs lituanos que ele havia conquistado, revolta essa que se dera contra a ordem dos cruzados, ele não enviara ajuda aos revoltosos, embrenhando-se assim em conflitos internos, que culminaram com a confabulação dos duques Treniota e Daumantas, que vão assassiná-lo em 1.263, juntamente com os seus filhos Ruklis e Rupeikis, para que não ficasse nenhum herdeiro. No entanto, fica a idéia de uma Lituânia unificada e poderosa, a qual seria posta em execução no futuro.

O PERSONAGEM MINDAUGAS

Conquanto não tenham sobrado muitos dados acerca da vida de Mindaugas, tudo leva a crer que ele fôra um homem verdadeiramente incomum. Mindaugas destacou-se mais por sua diplomacia que pela capacidade militar; enérgico e ativo, ele saía-se muito bem nas intrincadas relações feudais européias da época. Mindaugas logrou unir tão solidamente toda a Lituânia, que mesmo após a sua morte esse império não se desintegrou, mantendo-se independente em uma época de grandes perigos. A ele devemos a criação de condições para a formação de um Estado lituano e uma vida nacional. Ele opta pela cultura do Ocidente, ao acolher o cristianismo de Roma. Os seus sucessores seguiram o seu exemplo, furtando-se às influências do Oriente, que ameaçavam irromper na Lituânia, provenientes das terras russas.

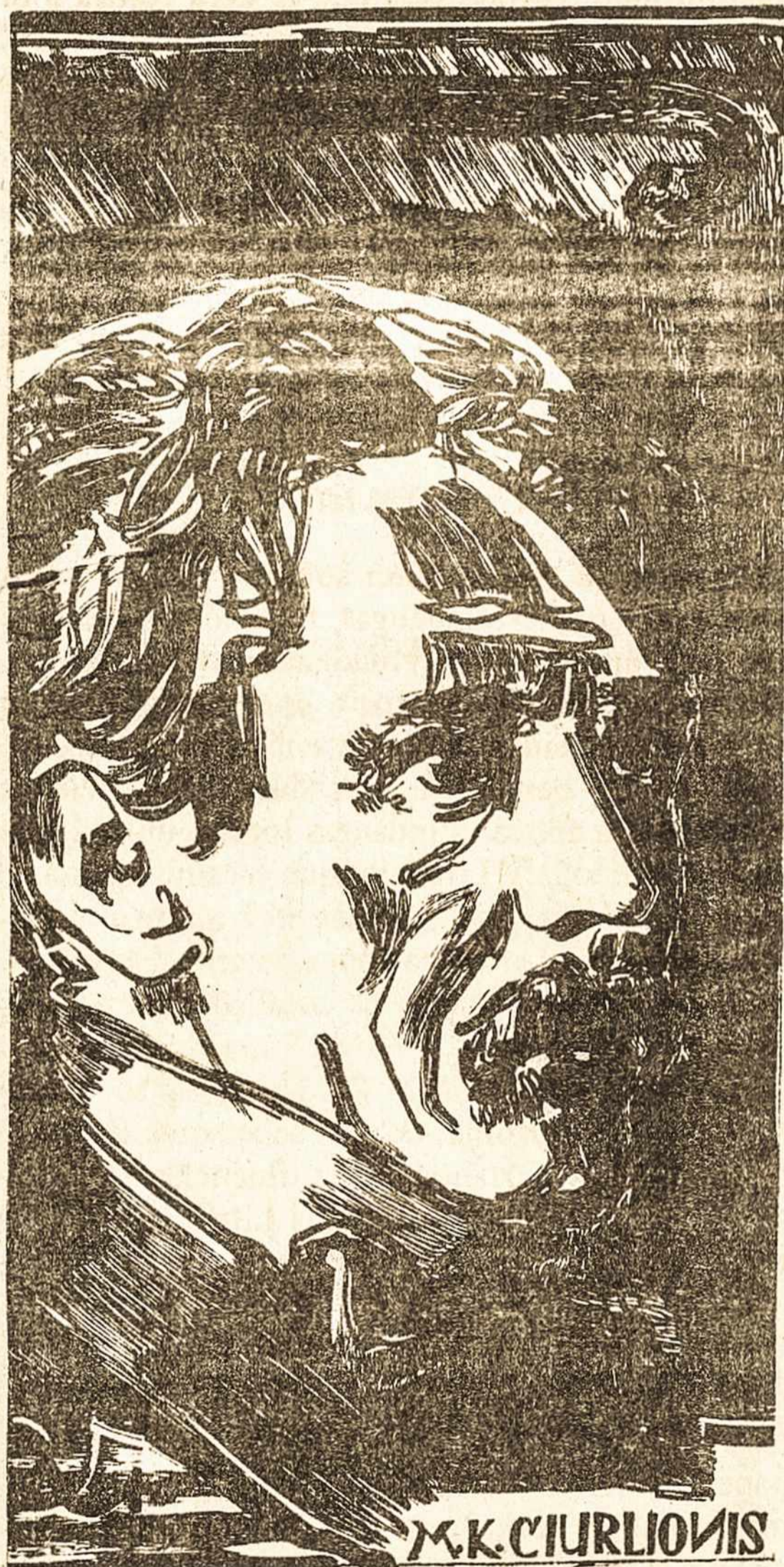
MARTA, A ESPOSA DE MINDAUGAS

Tal como o seu esposo, ele também teve um papel de destaque na nossa história, sendo a primeira mulher de quem temos notícias de ter participado ativamente, ao lado de Mindaugas, não só como simples castelã, mas ainda em todos os eventos políticos, muitas vezes até como conselheira. Ela era natural da Lituânia.

Tradução de Cristina Ž. Jūraitis

O TESTAMENTO

O pintor lituano Mykolas K. Čiurlionis deixou uma espécie de mensagem sobre a arte, intitulado "O TESTAMENTO". Seu texto foi lido por muitas pessoas que visitaram há 2 anos atrás, a Exposição dos Países Bálticos em São Paulo, na praça Roosevelt.

Achamos interessante repeti-lo para nossos leitores e para todos aqueles que não tiveram ocasião de conhecer o ponto de vista da arte de M.K. Čiurlionis.

"Cansado de percorrer as ruas de uma cidade grande, sentei num banco de praça.

Um ancião, arquejante, arrastando pesadamente os pés, apoiado numa bengala, balançando a cabeça, parou à minha frente e começou a olhar-me.

— Mendigo, — pensei e já ia tirar do bolso uma moedinha, quando o velho, olhando de forma estranha e sussurrando, perguntou-me:

— Amigo, diga-me; como é a cor verde?

— A cor verde? ... Bem, a cor verde é uma cor, igual à da grama, das árvores.. É, as árvores são também de cor verde, também as folhas, — disse e olhei ao redor. Não havia porém por perto nenhuma árvore, nem grama.

O velho riu e pegou-me pelo braço.

— Se você quiser, venha comigo, pois eu vou àquele país verde... No caminho vou lhe contar algo interessante.

Levantei e ele iniciou a conversa:

— Há muito tempo atrás, quando eu era ainda jovem, como você, meu filho, num dia de muito calor, cansado de percorrer as ruas de uma grande cidade, sentei num banco de praça. Fazia um calor horrível, os cartazes da rua brilhavam que doíam os olhos e por ali via-se uma torre que, pelo efeito do sol, parecia ouro. E as pessoas, torturadas pelo calor, andavam tão lentamente que pareciam dormindo. Observei-as por muito tempo e senti uma enorme saudade da grama, das árvores, do verde, igual àquele do mês de maio.

Levantei e caminhei a vida inteira, procurando inutilmente, esse verde naquela cidade. Estou porém certo de que ele existe neste país, só que eu talvez não venha a achá-lo, já sou velho.. Vá, você, vá, não desista... No caminho, conte a todos sobre a grama e árvores.. Olhe das torres altas para ver por onde ir. E se você perceber que ainda está muito longe e que a velhice já chegou, você vá encontrar um banco de praça e lá nunca faltará gente jovem..."

Tradução de Jeane Carretti

SEMANÁRIO MŪSŪ LIETUVA

NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
Dr. JOSÉ FERREIRA CARRATO

Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Dangiatis